

Länsnytt

Mötesplats för biblioteken i Stockholms län



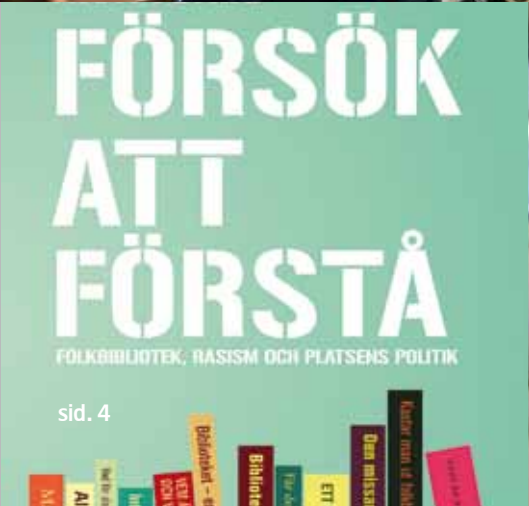
sid. 5

På vilka sätt kan biblioteken vara en del av svaret på kommunens frågor och problem?

sid. 5



sid. 12



sid. 4



sid. 11

Min tatuerade mamma, utbildningsministern – personlig betraktelse om analfabetism

sid. 9



Regionbibliotek
Stockholm

Vem har rätt till platsen folkbiblioteket?

sid. 4



sid. 8

Mångfald

Vem är biblioteken till för? För alla, javisst men om vi måste prioritera i verksamheten och verkligen uppfylla bibliotekslagens skrivelse om prioriterade målgrupper hur ska biblioteken då gå till väga? På vilka grunder, idéer och ideologier bygger bibliotek sin verksamhet och är det hållbart? Bemöter vi bibliotekens alla användare utifrån deras egna levnadsvillkor och behov? Speglar bibliotekens verksamheter och medieutbud den mångfald som vårt samhälle idag erbjuder och verkar i? Svåra frågor som inte besvaras i en handvändning och där det inte finns en lösning och ett svar, utan en mångfald svar utifrån den kontext som biblioteken befinner sig i. I det här numret av Länsnytt gör vi ett försök att beskriva de utmaningar som biblioteken står inför och ge olika exempel på hur biblioteken i vårt län arbetar med att utforma en verksamhet utifrån lokalsamhället och dess medborgares förutsättningar.

Artiklarna i det här numret handlar om bibliotekens identiteter och värdegrunder, bemötande ur ett mångfaldsperspektiv, att arbeta gentemot de prioriterade målgrupperna, delaktighet, strukturell rasism, normkritiskt förhållningssätt och mycket mer. Något som vi på grund av bristande forskning och dokumentation inte uppmärksammat och skrivit om i detta nummer är personalsammansättningen på biblioteken i Sverige. Idag har t.ex. var tredje Stockholmare en annan etnisk bakgrund än svensk. Hur många procent av dessa människor är våra arbetskollaborer och inte bara besökare? Om vi verkligen arbetar mångfald måste vi ta denna fråga på allra största allvar och berika våra bibliotek med dessa kompetenser. Det är då som vi har skapat ett bibliotek som speglar samhället. Det behövs således tankevänder och reflektioner kring olika aspekter av bibliotek för att skapa en verksamhet som inkluderar alla.

I en artikel ger Anna-Stina Takala reflektioner om boken "Försök att förstå" av Nick Jones, bibliotekschef i Huddinge. Takala skriver "*Försök att förstå dem som inte har samma bakgrund som du eller vill samma saker som du! Väga lyssna trots att det kan kännas hotfullt, på någon som är en människa precis som du. Först då kan vi kanske närma oss vad folkbibliotekets kärna skulle kunna vara.*"

Den 2 – 4 maj äger Botkyrkas internationella bokmässa rum. Tre dagar fyllda av seminarium, författarbesök, samtal, filmvisningar och nätverkande. Temat för året är: Europa retrospektivt – språk och identitet i dagens Europa. Vilken är din historia? Bokmässan är ett bra tillfälle att ventilera, samtala och få ökad kunskap om viktiga och angelägna frågor.

Med hopp om en vår i mångfaldens tecken.

Redaktionen
Alireza Afshari
Cecilia Bengtsson
Anna-Stina Takala



Foto: Annika Lissenko

Länsnytt

Tidningen Länsnytt ges ut av Regionbibliotek Stockholm och utkommer med fyra nummer per år.

Ansvarig utgivare:

Krister Hansson
krister.hansson@stockholm.se

I redaktionen:

Alireza Afshari
Cecilia Bengtsson
Anna-Stina Takala

Grafisk form:

Maria Rodrick Nordström

Illustration/foto där inget annat anges:

Maria Rodrick Nordström

Nästa nummer: Tema Forskning

Manusstopp 20 april

Välkommen med artiklar och notiser om vad som händer på ditt bibliotek eller om annat som kan vara av intresse. Bifoga gärna högupplösta digitala foton. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera insända manus.

Mail till red: regionbiblioteket@stockholm.se

Regionbibliotek Stockholm

113 80 Stockholm
Besöksadress: Odengatan 63
Tel: 08-508 31 278, fax: 08-508 31 230

Länsnytt finns också som pdf-fil på nätet, se under www.regionbiblioteket.stockholm.se

Omslagsfoton:

Internationella biblioteket *Anna-Stina Takala*
Det mångspråkiga biblioteket *Rickard Hansson*
Försök att förstå *Rickard Hansson*
Södertälje bibliotek *Kjell Carlsson*
Analfabetism och bibliotek *Mauricio Rogat*

EO grafiska

Håll utkik efter...

Enkelt - effektivt - engagerat!

Den 15 april anordnas Nationell konferens om fjärrlån, resursdelning och referensarbete i samarbete mellan Regionbibliotek Stockholm, KB, Umeå läncentral och Stockholms universitetsbibliotek. Det blir en hel dag på temat effektivisering, teknikstöd och mediasamarbete, med internationella utblickar från både USA och Danmark. Se Regionbibliotekets webbplats.

En nordisk konferens på temat Flerspråkighet och lärande kommer att äga rum i Stockholm i oktober. Kontaktperson för Sverige är Elin Lucassi, Kungl. biblioteket. elin.lucassi@kb.se

Missa inte seminariet Analfabetism i Sverige på Värby bibliotek, torsdagen den 11 april klockan 18.30–20.30. Hanna Hallin från tankesmedjan Sektor 3 leder seminariet där inbjudna gäster diskuterar kring problemet och dess lösningar.

Alltid på en onsdag på Regionbibliotek Stockholm gästas den 17 april av Sofie Samuelsson bibliotekarie och genusinspiratör och bibliotekschef Margareta Engstrand från Sundbybergs bibliotek som berättar om hbt-certifieringen av Hallonbergens bibliotek. För mer info se Regionbibliotekets webbplats.

Innehåll nummer 1 • 2013

Att börja förstå - en personlig betraktelse	4
När biblioteket gör skillnad - Södertälje stadsbibliotek	5
Vad vill vi med kulturen?	6
Hallonbergens bibliotek älskar Frattamaggiore	7
Analfabetism och bibliotek	8
Min tatuerade mamma, utbildningsministern	9
Rapport om hbt-certifieringen av Hallonbergens bibliotek	9
Den självklara skönlitteraturen?	10
På gång på Internationella biblioteket	11
Projekt prioritera mångfald	11
Boken kommer	11
Bokmässan i Botkyrka	12
Det mångspråkiga biblioteket	12
Hungerspelen	13
Hänt & Händer	14
Sex frågor till Elisabeth Aquilonius	16

Att börja förstå – en personlig betraktelse

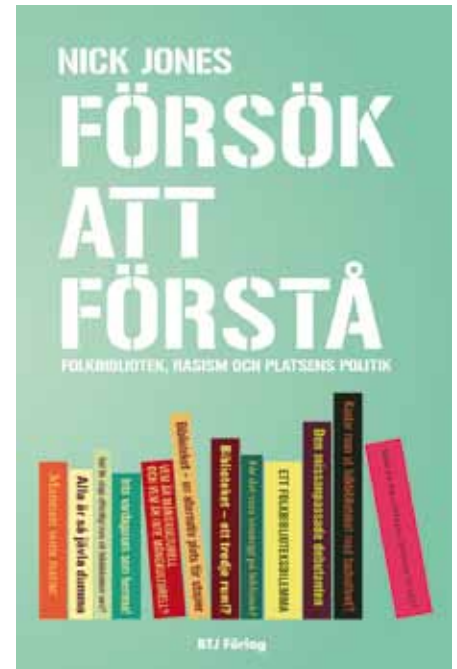


Foto: Cecilia Bengtsson

Nick Jones bok *Försök att förstå : folkbibliotek, rasism och platsens politik* (BTJ Förlag) är i mina ögon den viktigaste publikation om folkbibliotek som gavs ut under förra året.

Boken samlar ihop texter tillkomna och publicerade av Nick Jones under ett decennium. Att läsa texterna sammanhängande skapar ett slags tankorum, som kanske inte alltid är möjligt att åstadkomma med enskilda artiklar publicerade i olika tidskrifter och vid skilda tidpunkter.

Det här är inte en recension av boken, utan snarare en reflektion kring dess innehåll. Jag skulle önska att alla som arbetar på folkbibliotek läste den. För boken berör många aspekter av folkbibliotekens relation till dem som biblioteken är till för.

Tre huvudteman finns i boken. Rasism, platsen och uppdraget. Centralt förknippade med dessa teman är frågor om makt. Makt att definiera och makt att tolka. Folkbiblioteket som institution och dess roll i förhållande till människan och platsen prövas. För vem möjliggörs tillträde och för vem är det ens intressant?

I avsnittet om rasism skriver Nick Jones om ögonblicket då han medvetandegjordes om sin egen vithet och sin roll i de rasistiska strukturerna. Att lära något nytt om sig själv och sin po-

sition kan vara obehagligt. Men när en gör det, öppnas nya möjligheter att se och förstå.

Jag har funderat över bokens titel. Den är ur ett perspektiv beskrivande, bokens innehåll utgörs av "försök att förstå" olika problem. Men för mig är titeln också ett imperativ. "Försök att förstå" dem som inte har samma bakgrund som du eller vill samma saker som du! Våga lyssna trots att det kan kännas hotfullt, på någon som är en människa precis som du. Först då kan vi kanske närma oss vad folkbibliotekets kärna skulle kunna vara.

Nick Jones ställer många frågor. Han ger inte lika många svar. Snarare ger boken material för vidare tankeverksamhet och diskussion. Frågor som ställs är Vem har rätt till platsen folkbiblioteket? Vad betyder antirasistiskt arbete på bibliotek? Vem är mångkulturell? Kastar vi ut folkbiblioteket med badvattnet i vår iver att förnya? Kan biblioteket spela en roll för samhället eller bara för individen? Betyder få besökare att vi gör fel på biblioteken?

För mig är det viktigt att gå från tanke till handling. Det får inte stanna vid diskussion. Vi behö-

ver hjälpas åt att konkretisera vad ett inkluderande bibliotek är i praktiken.

Boken *Försök att förstå* talar till mig personligen, eftersom jag har gått igenom våndan av att tvingas betrakta saker på ett nytt sätt. "De där andra" blev en bit av mig själv. Jag fick hjälp att förstå min egen del i att upprätthålla strukturer som jag inte var medveten om, eftersom jag tillhör den grupp som gynnas av dem. Efter det är min blick förändrad och troligen är det därför jag känner sådant släktskap med den här boken. Läs den gärna!

Anna-Stina Takala
Regionbibliotek Stockholm

Nick Jones är bibliotekschef i Huddinge kommun. Han har också arbetat i Botkyrka och Nacka.

När biblioteket gör skillnad – Södertälje stadsbibliotek



Foto: Kjell Carlsson

Med sina nästan 88 000 invånare är Södertälje länets fjärde största kommun, och Södertälje stad är länets andra största tätort efter Stockholm. I Södertälje talas 80 språk och 44 procent av befolkningen har enligt SCB:s definition utländsk bakgrund (jämför riket 18,6%). Av dessa utmärker sig finländare och assyrier/syrianer (med ursprung i Turkiet, Syrien och Libanon) som stora grupper som sedan länge är etablerade i kommunen. Under 00-talet flydde ca 8000 personer från Irak till Södertälje och av de som nu flyr till Sverige från inbördeskriget i Syrien bosätter sig uppemot 20% i Södertälje.

Detta ställer höga krav på de kommunala verksamheterna, skolan t.ex. kämpar för att alla barn, även de som kommer till Sverige i tonåren, ska vara behöriga för gymnasiestudier när de går ut högstadiet. Förutom språket så finns det andra omständigheter som gör det och andra uppdrag svårare. Trångboddheten är stor i de miljonprogramsområden där många nyanlända bosätter sig, 24% av barnen lever i det Rädda barnen kallar ”ekonomiskt utsatta hushåll”, arbetslösheten ligger på nästan 14% och det sägs att 10% av kommunens barn är under insats från sociala myndigheterna. Samtidigt måste kommunen spara hundratals miljoner per år för att klara en hårt ansträngd budget.

När jag som bibliotekarie möter besökare på stadsbiblioteket bidrar dessa bilder av det samhälle jag verkar i till en högre grad av närvaro och en större respekt för varje besökares behov och önskningsar. Kanske kan jag vara den enda som ägnar just detta barn verklig uppmärksamhet idag? När jag som bibliotekschef planerar verksamheten och prioriterar förbättringsområden och investeringar är det dessa speciella omständigheter jag måste utgå från och när jag som tjänsteman argumenterar för bibliotek gentemot politiker och högre tjänstemän är det dessa bilder jag måste spegla biblioteksverksamheten mot. På vilka sätt kan biblioteken vara en del av svaret på kommunens frågor och problem?

Jag hävdar ständigt, och får mycket av min arbetsglädje av, att stadsbiblioteket i Södertälje gör verklig skillnad för människor. Vi märker det i personliga möten med användare och vi ser det tydligt i vår statistik. Fyra av de fem mest utlånade fackböckerna år 2011 var Svensk-arabisk ordbok, Arabisk-svensk ordbok, Svensk grammatik på arabiska och Körtkortsboken på arabiska, d.v.s. böcker som i allra högsta grad bidrar till språkinläring och integration. Medierna på den under förra året instiftade ”Söka jobb-hyllan” fick snabbt cirkulationstal som de på sina ordinarie platser i biblioteket bara kunnat drömma om och när Röda korsets volontärer tre gånger i veckan leder språkcaféerna Träna svenska är trängseln ofta så stor att varken stolar eller rum räcker till. Att vara så relevanta och behövda av stadens medborgare är också förenat med svårigheter. När alla parter i samhället, offentliga som privata sparar in och drar ned på vägledning och support, då står biblioteken kvar, även de med besparingar, som öppna platser med tillgänglig personal som väntar på att få svara på besökarnas frågor. Sedan kontoret för försörjningsstöd av ekonomiska skäl beslutat sig för att inte köpa in en ny publik kopiator när den gamla gått sönder är det till biblioteket de försörjningsstödssökande går för att kopiera sina handlingar. När natthärbärgat vinkat av sina sista besökare för morgonen är det till bibliotekets varma och relativt kravlösa miljö många söker sig. När Migrationsverket skickar ut sina beslut är det till biblioteket mottagarna går för att få hjälp att tolka dem. När den sista öppna förskolan i kommunen bommat igen är det på bibliotekens sångstunder som föräldrar möts. Frågor jag alltmer brottas med, och som alla verksamhet som jag presenterat i denna artikel får tjäna som exempel på, är hur långt ett bibliotek kan och ska gå i sin strävan att möta sitt lokalsamhälles behov. Hur långt ska man hävda integriteten hos grunduppdraget? Hur långt kan ett bibliotek sträcka sig utan att förlora den identitet som är grunden till dess existensberättigande?

Anja Dahlstedt

Bibliotekschef Södertälje

Vad vill vi med kulturen? Vem ska få vara med? Var finns mångfalden i vårt utbud? Vad är det vi erbjuder och hur?



Foto: Camilla Cherry

Kultur och fritid för alla är ett kompetensutvecklingsprojekt som vi driver från Kulturförvaltningen i Stockholm tillsammans med Kultur och fritidsförvaltningen i Botkyrka och med stöd av ESF-rådet. Med projektet vill vi att våra verksamheter ska bli ännu mer inspirerande och ännu mer angelägna för alla medborgare i Stockholm med omnejd och alla de tusentals besökare som varje dag kommer till oss. Tillsammans ska vi, nästan 1200 medarbetare i båda förvaltningarna, stanna upp, tänka efter, mötas, ha dialoger och få ny kunskap.

Stockholm växer och har aldrig haft så många invånare. Demografin förändras och den kulturella mångfalden ökar samtidigt som vi går mot ett mer individualiserat samhälle. När digitaliseringen ökar kan det vara lätt att ta för givet att alla människor är en del av internet- och mobilbaserade samhällen som en stor grupp egentligen lever vid sidan av.

Samarbetskommun med aktivt mångfaldsarbete

I Botkyrka kommun har man kommit långt i sitt mångfaldsarbete. Man har en Interkulturell vision som på många sätt är inspirerande. Framförallt är en av punkterna oerhört relevant också i projektets ledarskapsprocess; ett aktivt arbete för lika möjligheter och rättigheter på arbetsplatser för att säkra rekrytering och rutiner från diskriminerande inslag samt öka medvetenheten om rasism och diskriminering som samhällsproblem.

Bemötandet är avgörande!

Många gånger är det vårt bemötande som avgör besökarens sammanlagda upplevelse av vår verksamhet. Naturligtvis spelar utbudet roll men

aldrig ensamt avgörande. I en amerikansk kundundersökning som genomfördes förra året anger man bemötandet från ett företag som främsta orsak till att man bytt leverantör. Bemötandet går alltså före kvalitet, pris och andra faktorer.

Projektet fokuserar på tre huvudområden – Bemötande och kommunikation, Analys och metod och Ledarskap och rekrytering.

Bemötande och kommunikation

Ett bibliotek är lätt att känna igen. Ett rum där kunskap, visdom och underbara idéer står samlade sida vid sida, rygg mot rygg. Men vems ord står där? Kan alla besökare hitta sin berättelse?

Hur ser det ut i alla våra samlingar som ligger i rader i museer och magasin. All kunskap och erfarenhet som finns där? Speglar den alla som bor i vår stad idag? Kan alla hitta sin historia och känna igen sig?

Bemötande och kommunikation berör flest medarbetare. Under 2012 har drygt 30 enheter och ca 800 medarbetare varit med i utbildningsinsatsen.

Analys och metod

I processen med fokus på att nå nya målgrupper använder vi oss av Emily Johnssons stora erfarenhet från ett mångårigt arbete i Storbritannien med det angelägna museet. Drygt 100 medarbetare – producenter, handläggare, strateger och kommunikatörer deltar.

Ledarskap och rekrytering

Vår process för chefer omfattar ca 80 chefer. Processen fokuserar på coachande ledarskap, hur värderingar och fördomar hanteras på arbetsplatserna, hur vi skapar förutsättningar för nytänkande och hur vi rekryterar inför framtida utmaningar.

Perspektiv från 25 föreläsare

I månadsskiftet oktober/november i fjol anordnade vi två inspirationsdagar. Under tre snarlika pass gav 25 föreläsare olika infallsvinklar på mångfald, interkultur, särskilda behov och mycket mer. Ta del av tankar från några av inspirationsdagarnas 400 besökare:

- Att det finns hopp beträffande integrationen - men att det kommer att ta tid. Hur viktigt det är med språket och hur vi uttrycker oss

- Vikten av att lyssna in! Att fundera över de fördomar man har även om man tror att man inte har några. Hur viktigt det är med mötesplatser för alla kollegor, att man får gå på något meningsfullt men ändå har lite längre pauser så att man hinner träffas och prata.

- Det finns många olika sätt att vara människa på.
- Mer handfasta tips på hur vi med små medel kan tänka för att inkludera och bjuda in fler människor i och till vår verksamhet.

Ny kompetens som formar framtiden

Vi vet hur befolkningen ser ut i Stockholm-Botkyrka idag men måste vara förberedda för framtida inflyttande invånare ut och de konsumtionsmönstren som ligger i tiden i såväl ett kortsiktigt som längre perspektiv.

Vår demokratiska plattform är skör. Det är viktigt att vi – som representerar kulturen och fritiden – både kan försvara och förklara den. Om inte alla känner sig bekväma hos oss gör vi oss själva en otjänst. Vi ska värna alla grupper i samhället.

Lotta Gusterman, Simon Eidenskog
Kulturförvaltningen Stockholm

Hallonbergen hjärta Frattamaggiore



Foto: *Gessica Iadicco*

Ett gäng tonårsskilar brukade samlas i Hallonbergens bibliotek under 2011. Några av dem höll på med thaiboxning. De hade hört att jag hade jobbat sju år i Kambodja.

-Thaiboxas man där?

-Jodå.

Sedan pratade vi boxning. Varpå någon sa:

-Tänk om vi kunde åka till Kambodja!

-Jaaa, det gör vi, sa jag spontant... vi måste bara ha pengar, och det kan vi få om vi kläcker en bra projektidé.

-Vad är ett projekt? Och VEM skulle ge OSS pengar?!

Bra frågor. Vi stämde träff i bibliotekets konferensrum för att bolla projektidéer och kolla upp fonder. Det blev till en vana - var och varannan fredagseftermiddag - i form av en ABF-studiecirkel om mänskliga rättigheter. Gruppen började så småningom kalla sig Hallonbergens Mänskliga Rättigheter.

Vi hittade inga fondmedel för Kambodja, men väl EU-programmet "Ung och aktiv i Europa" varpå vi övervägde programländerna Turkiet, Malta, Tunisien, Marocko. Slutligen fastnade vi för lilla Frattamaggiore strax utanför Neapel, och

ungdomsorganisationen Cantiere Giovani, som vår utredare på kultur- och fritidsförvaltningen tipsade oss om.

Under 2012 deltog ett tjugotal ungdomar i 20 studiecirkelträffar, för att bland annat förbereda en projektansökan om ungdomsutbyte. Den skrevs av Bibliotek Sundbyberg i nära samarbete med ungdomarna, som svarade på en rad svåra frågeställningar. Kultur- och fritidsnämndens ordförande skrev under, och ansökan lämnades in 2 maj till Ungdomsstyrelsen. Medsökanden och medfinansierare till projektet var ABF Norra Stor-Stockholm, Bosnisk Islamska Församlingen i Hallonbergen och Svenska kyrkan i Sundbyberg. Ekonomiskt projektstöd lämnades även av LIONS och det kommunala fastighetsbolaget Förvaltaren, båda i Sundbyberg.

Mitt i sommaren kom det glada beskedet om att ansökan hade beviljats. Det firades med halontårtor i Hallonbergens bibliotek. I september besökte två ungdomar och jag Neapel och Can-

tiere Giovani för gemensam planering av utbytesveckan. En månad senare samlades svenskar för en förberedelsehelg i Gnesta.

Höstlovet 2012 flög så 15 unga, en imam, en präst och undertecknad bibliotekarie till Neapel för att under en vecka träffade ännu fler italienska ungdomar. Tema för workshops och praktiska övningar var mänskliga rättigheter, demokrati och identiteter. Fotboll, utflykter, dans och fester stod också på programmet.

Utbytet betalades till 70% av EU. För övrig finansiering samt genomförande samarbetade de fyra sökande organisationerna. Ungdomarna har varit delaktiga under alla faser. I slutet av 2012 gjordes en utvärdering. Samtidigt förbereddes en utställning i Hallonbergens bibliotek. Lokala politiker kommer att bjudas in till vernissage och mingel med ungdomarna under 2013. Ungdomar och vuxna har hela tiden hållit kontakt med varandra genom en sluten Facebookgrupp. Projektet har uppmärksammats i lokal såväl som i nationell svensk press. Hallonbergens ungdomar har även medverkat i italiensk TV.

Projektet i sin helhet var betydligt mer resurskrävande än vad vi hade planerat för. Somligt gick över förväntan bra, annat mindre bra. Det är flummigt att tro att allting ska bli som man tänker sig. I synnerhet när det är många unga med i leken. Unga som vuxna är vi ense om att det är genom att anta och hantera utmaningar, som vi lär oss allra mest.

Det bästa av allt är att vi nu alla har vänner för livet i Frattamaggiore. Vid hemresan blev det kramkalas och floder av tårar på flygplatsen. Italienerna inte bara såg ut som änglar. De var det också. Flera blev förälskade över nationsgränserna.

-Ingen i hela Hallonbergen skulle vara så snäll som de var, suckade en svensk kille.

-Jo, du skulle kunna vara det, det vet jag.

Det är bra om man själv kan vara en del av den samhällsförändring, som man vill ha.

Johan Rahm

Hallonbergens bibliotek i Sundbyberg

Analfabetism och bibliotek



Foto: Mauricio Rogat

Allt fler vuxna i Sverige saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter. I oktober 2012 lyfte Bibliotek Botkyrka frågan om analfabetism i Sverige på Hallunda biblioteks öppna scen.

Att kunna läsa och skriva är en förutsättning för demokratisk delaktighet i ett modernt samhälle. Detta är i allra högsta grad sant för Sverige, där kraven på läs- och skrivkunnskap är extremt höga. Vi förväntas vara litterata i de flesta av våra vuxenroller: som vänner, som föräldrar, som anställda, etc. Tyvärr är det många vuxna i Sverige som inte har knäckt läskoden på något språk. Det finns även de som lärt sig att läsa och skriva, men som ändå inte når upp till en funktionell litteracitet, dvs. som saknar de färdigheter som krävs för att klara sin vardag (söka arbete, kontakter med myndigheter och skola, etc.). På många håll går kampen mot analfabetism framåt. I Europa går utvecklingen i motsatt riktning. EU:s expertgrupp kring läskunnskap beräknar att det idag finns 75 miljoner vuxna invånare i Europa som saknar funktionell litteracitet. Många saknar helt läs- och skrivfärdigheter. Det är svårt att säga exakt hur omfattande problemen är i Sverige, eftersom den statistik

som finns inte ger en heltäckande bild. Allt pekar dock på att problemet är växande, och att omfattningen inte är obetydlig. I slutet av 2013 kommer kunskapsläget att förbättras avsevärt, då de svenska resultaten av den stora internationella studien PIAAC publiceras.

Tanken att biblioteken ska arbeta med frågan finns formulerad i UNESCO:s folkbiblioteksmanifest. Där står att folkbibliotekets huvuduppgifter är att ”verka för läskunnskap, information, utbildning och kultur”, och som exempel anges att folkbiblioteken ska ”ge stöd till och delta i alfabetiseringsprogram för alla åldersgrupper och vid behov ta initiativ till sådan verksamhet”. När vi inom Bibliotek Botkyrka bestämde oss för att arbeta med frågan, skedde inte detta genom delaktighet i något alfabetiseringsprojekt. Vi fokuserade istället på att föra upp frågan i det offentliga samtalet på lokal nivå. Tillsammans med den ideella organisationen Botkyrka kvinnoresurscenter (som i sin dagliga verksam-

het möter problem kopplade till analfabetism och andra språksvårigheter) arrangerade vi i oktober 2012 ett seminarium på Hallunda biblioteks öppna scen. Det blev ett spännande och mångsidigt samtal, och cirka 80 personer kom för att lyssna och delta. Artisten Mamadou Sene och forskaren Qarin Franker var några av kvällens deltagare. Fördelen med att inleda arbetet på detta sätt, var att vi kunde uppmärksamma ett dolt problem och visa att det inte bara är en angelägenhet för biblioteken och utbildningssektorn. Frågan om läs- och skrivkunnskap är i allra högsta grad en fråga om demokrati och mänskliga rättigheter. I arbetet framåt är det viktigt att bygga upp en kontinuerlig verksamhet, som på olika sätt främjar alfabetisering och språkutveckling för vuxna. Att vi i Botkyrka ska arbeta vidare med frågan slås fast i årets handlingsplan för biblioteken i Hallunda, Alby och Fittja. Bland annat står att vi ska bedriva ”högläsning för vuxna, även uppsökande”: ett exempel på hur vi konkret kan arbeta för grupper som av förklarliga skäl sällan eller aldrig använder biblioteken. En annan viktig del är att stärka kontakterna med aktörer som arbetar med frågan, eller som på andra sätt har kännedom om problemen. Om vi på biblioteken ska kunna göra en bra och långsiktig insats krävs mycket mer kunskap än den vi har idag.

Peter Björkman

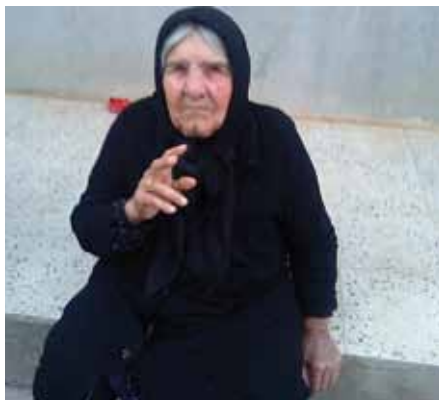
Botkyrka bibliotek

High Level Group Of Experts On Literacy
(länk till rapport som publicerades i
september 2012)
<http://bit.ly/13C4Yq7>

Information om PIAAC (Programme for the
International Assessment of Adult
Competencies)
<http://bit.ly/XPSiYI>

UNESCO:s folkbiblioteksmanifest
<http://bit.ly/XIVvZ4>

Min tatuerade mamma, utbildningsministern – personlig betraktelse om analfabetism



Mammas V-tecken för utbildning och bildning var välkänt. Foto Alireza Afshari

I höstas arrangerade Hallunda bibliotek i norra Botkyrka ett fantastiskt och historiskt program om analfabetism. Det var första gången som jag upplevde mångfalden, platsens politik och folkbibliotekets grundidé på nära håll och inte bland akademiska uppsatser, rapporter, verksamhetsplaner mm. Publikens bestod av forskare, högtbildade, lågutbildade, journalister, analfabeter, beslöjade och icke-beslöjade kvinnor, ungdomar och äldre m.fl. Dagarna innan och på vägen till biblioteket hade jag bara en människa i huvudet som jag tänkte på och det var min mamma med sina glädjande tatueringar från ungdomsåren. Ja, jag tänkte på henne som var analfabet per definition men utbildningsminister i hemmet.

Det var en gång...

I en liten by i "Tusen och en Natt"-landet Persien blev en lång, vacker och tatuerad flicka med blåa ögon som var barnbarn till byns klanledare kär i en kortväxt men stilig bondpojke med bruna ögon. De gifte sig trots alla odds men det var över klanledarens döda kropp att de kunde leva kvar i byn. Att bli kär i en bondpojke var mot alla regler och traditioner. Den unga flickan med ett stort och kärleksfullt hjärta var beredd att offra allt för sin älskade. Det unga paret lämnade byn och invandrade till en industristad i Södra Persien för att försörja sig. Pojken som också var analfabet vid den tidpunkten tog anställning som fabriksarbetare. Så småningom fick de nio barn, sju överlevde och två dog. Båda två var analfabeter med stort intresse för utbildning. De hade tydli-

ga roller, pappa arbetade på dagarna och pluggade på kvällarna och mamma skötte hemmet och berättade sagor på kvällarna. Jag glömmer aldrig hennes sagor om det goda och det onda och den goda världen som den goda människan skapar. En annan viktig uppgift som mamma åtog sig var att kolla om barnen hade gjort sina läxor och vad de hade för hemuppgifter.

Det som förmodligen är mest intressant i min lilla historia om min mamma är myten att akademiska barn kommer från akademiska familjer. Hur är det möjligt att dessa två analfabeter uppfostrar sju akademiker? Vad såg de i utbildning? Vilken omvärldsbild hade de? Jag förstår att frågan är komplicerad och jag vill inte på något sätt romantisera och prisa analfabetismen. Jag vill bara uppmärksamma mina läsare att även analfabeter har stora visioner och drömmar för en bättre värld, oftast genom utbildning. Har du ställt frågan till dig själv varför analfabeter, framför allt från afrikanska länder, skickar sina kära barn till Europa trots barnens låga åldrar och faror med smugglingen? Är de enbart ute efter europeiskt bröd på deras bord eller ser de en ljus framtid med utbildning för deras barn också? Det finns olika skäl varför dessa barn och deras kommande generationer aldrig upplever denna framtid - men en sak är jag övertygad om, och det är att det i Sverige råder en heteronorm och strukturell rasism som i de flesta europeiska länder.

Vad kan då folkbiblioteket göra i vissa invandrarråderna där analfabetismen är utspridd bland föräldrarna? Folkbibliotek kan göra skillnad men det första steget som vi bibliotekarier kan ta i rätt riktning är hårt arbete mot våra fördomar. Denna målgrupp är lika viktig, kanske viktigare, än akademiker och högtbildade som besöker biblioteket. Med satsning på dessa grupper och deras barn förändrar du världen precis som mina föräldrar förändrade den med generationer av högutbildade och förmodligen goda människor som befinner sig i världens nästan alla hörn.

Tack mamma, sov gott!

Alireza Afshari
chef Uppdragsenheten
Stockholms stadsbibliotek

Rapport om hbt-certifieringen av Hallonbergens bibliotek



Foto: Cecilia Bengtsson

Varför ska ett bibliotek hbt-certifiera sig och vad innebär det? Under ett års tid har jag haft möjlighet att följa Hallonbergens bibliotek hbt-certifiering som blev av tack vare ett utvecklingsstöd från Svensk Biblioteksforening. Processen har inneburit olika saker och haft flera effekter. RFSL höll i de formella delarna genom de fyra kurstillfällena som medarbetarna deltog i, därtill fick biblioteket stöd av RFSL för att komplettera olika dokument och handlingsplaner för verksamheten. På egen hand har biblioteket arbetat fram hbtq-rekommendationer, skapat ett fysiskt och virtuellt regnbågsbibliotek och haft interna möten kring olika frågor. I mångt och mycket handlade certifieringen om metoder och verktyg för att skapa en öppen, inkluderande verksamhet och ett respektfullt bemötande. RFSL använder sig av normkritik vilket innebär att behandla alla utifrån vars och ens förutsättningar och att ifrågasätta de mekanismer i samhället som gör att vissa uppfattas som avvikande. Hbt-certifieringen möjliggjorde för Hallonbergens bibliotek att tala om normer och bemötande i ett bredare perspektiv men med hbt-frågor i fokus. För den som vill veta mer om processen och dess effekter finns min rapport om hbt-certifiering av Hallonbergens bibliotek att ladda ned på regionbibliotekets webbsida. Information finns också på RFSL webbsida och på Bibliotek Sundbybergs webbsidor.

Cecilia Bengtsson,
Regionbibliotek Stockholm

Den självklara skönlitteraturen?



Foto: Sophie Elsässer

När vi i det pågående projektet ”Synen på skönlitteratur på svenska bibliotek” intervjuade ett antal chefer, inköpsansvariga och bibliotekarier och frågade om skönlitteratur skall finnas på svenska folkbibliotek svarade föga förvånande samtliga ja.

Mera intressant är då hur denna starka övertygelse uttrycks. Det är genomgående med ord som ”självklart” och ”naturligt”. Flera av de intervjuade säger att det är så självklart att de har svårt att motivera det. Man kan glädjas åt skönlitteraturens okontroversiella ställning på folkbiblioteken, men den kan också ha en baksida. Grundläggande frågor om kvalitet, urval, och genrer kan hamna i skymundan eller behandlas enligt en sedan länge utvecklad praxis som kanske inte alltid blir föremål för reflexion. Självklarheten kan skymma det faktum att litteraturläsningen och litteraturförmedlingen befinner sig i ett nytt kulturellt och medieteknologiskt läge som kräver andra svar på de grundläggande frågorna om vad, hur och varför man skall ägna sig åt skönlitteratur.

Om självklarhet är ett sätt att sammanfatta skönlitteraturens ställning på folkbiblioteken så är osäkerhet och ambivalens ett annat. Denna blir synlig hela vägen uppifrån och ner: från centrala

regelverk och policydokument som Bibliotekslagen, via bibliotekarieutbildningen, ned till kommunernas kulturplaner och de enskilda bibliotekens biblioteksplaner. På ingen av dessa nivåer verkar det finnas tydligt uttalade mål och medvetna strategier för arbetet med skönlitteratur. Det finns säkert en mängd undantag i enskilda kommuners och biblioteks styrdokument men det övergripande intrycket är en frånvaro av ett tydligt formulerat förmedlingsuppdrag, liknande exempelvis det som är aktuellt för det statliga litteraturstödet med dess explicit framskrivna kriterier vad gäller demokrati, tillgänglighet, mångfald och kvalitet. Om denna otydlighet berättar flera av de personer vi intervjuat.

Ett tredje sätt att beskriva läget är med begreppet mångfald. Det insamlade materialet pekar på en stor bredd, variation och kreativitet när det gäller metoder för litteraturförmedling. Här återfinns ”klassiker” som författarbesök, litteratur-

festivaler, uppsökande verksamheter, läsecirklar och temaskyltningar, men också en mängd nyare grepp – inte sällan sammanvävda med digital teknologi, olika deltagarkulturella praktiker och sociala medier.

Till skillnad från exempelvis vårt grannland Norge saknas det i hög utsträckning relevant och uppdaterad forskning att luta sig mot för ett medvetet strategiarbete kring litteraturförmedling på biblioteken. Syftet med vårt projekt är inte på något sätt att täppa till denna lucka – det krävs betydligt mer omfattande och storskalig forskning för det. Målet är i stället det mera blygsamma att utifrån det material som samlats in försöka resonera om vilka möjliga spår av litteratursyner som framträder, hur dessa skulle kunna förklaras samt vilka tänkbara konsekvenser de får för det litteraturförmedlande uppdraget. Frågor om kvalitet, urvalsprinciper, genre och smak ägnas särskild uppmärksamhet. Sammansatta kan förhållningssätten till dessa kategorier ge en ganska god uppfattning om vilka litteratursyner som är i omlopp – och varför. Vi kommer att redovisa projektet i en längre rapport senare i höst.

Redan nu kan vi konstatera att det verkar finnas ett uppdämt behov av att diskutera dessa grundläggande frågor. Skönlitteraturens självklarhet satte i flera av intervjuerna snabbt igång funderingar och reflexioner hos informanterna om vad skönlitteraturen på biblioteken skall vara bra för. Det bådär gott för det nytänkande kring det litteraturförmedlande uppdraget som vi ser som en nödvändighet. Risker är annars att man fastnar i det jag i min nya bok *Den goda boken* (Studentlitteratur 2012) kallar myten om den goda litteraturen – en sedimenterad uppsättning föreställningar om litteratur där den gemensamma nämnaren är att skönlitteraturens godhet tas för given och där man utgår ifrån att läsningen av den alltid och automatiskt har goda effekter.

Magnus Persson

Professor i litteraturvetenskap med didaktisk inriktning, Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö högskola

På gång på Internationella biblioteket



Foto: Anna-Stina Takala

Från 1 januari 2013 förändrades strukturen i det svenska bibliotekslandskapet. Bland annat upphörde Informations- och lånecentraler i samverkan, och Internationella biblioteket fick nya uppdrag. Läs mer på Kungl. bibliotekets blogg Bibliotekssamverkan.

Nu är Internationella biblioteket KB:s partner! Vad innebär det?

Rollen som nationellt kompetenscenter gällande mångspråkig media får en central plats. Vi ska i en större utsträckning arbeta konsultativt för att ge råd gällande metod- och kompetensutveckling kring arbetet med mångspråkig media. Gymnasiebiblioteken blir vår nya målgrupp för utvecklingsinsatser. "Central medie-försörjningsplan för mångspråkig litteratur" behöver uppdateras under året.

Vårt viktigaste verktyg är vår hemsida Interbib.se Den har dock många år på nacken och är i ett stort behov av förbättring. Framför allt måste det bli lättare att navigera för att få rätt information. Vi är redan igång med att byta plattformen till hemsidan samtidigt som vi går igenom innehållet och design.

Sedan tidigare känner vi till att de största svårigheterna som biblioteken upplever är inköp och katalogisering. Information om inköpsstäl-len uppdateras och vi kommer att katalogisera mer i LIBRIS.

Vi har också börjat lägga in skönlitterära genrer som extra information i katalogposter för att underlätta val av relevanta böcker.

I höstas anordnade IB i samarbete med Regionbibliotek Stockholm två halva studiedagar om mångspråkig barnlitteratur. Tyngdpunkten låg på vad biblioteken behöver veta för att kunna köpa in på olika språk.

Personal från IB och från Botkyrka bibliotek presenterade informationskällor, förlag, leverantörer, bloggar som man kan ha nytta av i det arbetet. Den första dagen handlade om allmänna resurser, samt resurser för spanskspråkig, arabisk och polsk barnlitteratur. Dag nummer 2 inleddes med en genomgång om hur man kan arbeta med den mångspråkiga barnlitteraturen och fortsatte med information om persiska, ryska och afrikanska barnböcker.

Vår ambition är att kunna "turnera" med liknande kurser i en större utsträckning. Det blir också möjligt att ta del av kurserna vi arrangerar virtuellt i efterhand på vår nya hemsida.

3-4 oktober arrangeras Nordic Best Practice Network Conference i Stockholm med temat "Flerspråkighet och lärande". KB och IB är värddar. Tipsa oss gärna om bra föreläsare.

Vi ser fram emot ett ännu starkare samarbete med er framöver!

Junko Söderman
Internationella biblioteket

Projekt Prioritera mångspråk

Vad innebär det egentligen att prioritera mångspråk, hur gör man det och vad kan det ge? Regionbibliotek Stockholm vill lyfta fram goda exempel på hur man får en god spiral i arbetet med medierna på olika språk och verksamheten kring mångspråk. Vi såg att fyra kommuner stack ut i länsstatistiken avseende nyförvärv av medier på olika språk, och bjöd in dem att delta i ett projekt med syfte att inspirera andra bibliotek och öka medvetenheten kring arbetet med mångspråk. Upplands Väsby, Botkyrka, Sigtuna och Stockholm är kommunerna som deltar i projektet och målet är att få minst fyra berättelser om hur man kan lyfta fram denna prioriterade grupp.

Pia Borrman
Regionbibliotek Stockholm

Mångspråkig BK-folder

UPPSALA
STADSBIKLIOTEK

Boken kommer

till dig som talar andra språk än svenska

الكتاب يأتي إليك
Books On The Way
Kirja tulee luoksesi
Des livres à domicile
Kutub té
كتاب مي آيد
Prima kniha
Knjiga stibe
Waxaa la gaaray
xilligii buuggaga
El libro viene



Uppsökande enheten på Uppsala stadsbibliotek har nyligen tagit fram en fantastisk broschyr på olika språk om Boken kommer verksamhet.

Alireza Afshari
Chef Uppdragsenheten, Stockholms stadsbibliotek

Bokmässan i Botkyrka

Det mångspråkiga biblioteket: En nödvändig utopi



Omslagsbild: Rickard Hansson

Det är en styrka att äga flera språk! Välkommen till Botkyrka internationella bokmässan igen.

Nu är det dags igen! Den år 2011 så välbesökta internationella bokmässan arrangeras av biblioteken i Botkyrka för andra gången i Hallunda Folkets hus och bibliotek den 2–4 maj 2013. Mässan syftar till att stärka Botkyrka som plats, men även att lyfta fram styrkan i att äga flera språk och att främja litteratur och berättelser från hela världen. I år är temat Europa retrospektiv, där deltagarna kommer att prata om europeisk identitet, språk, kultur och kris med anknytning till litteratur och berättande.

Det blir tre dagar med fullspäckat program. Varje dag har sin inriktning och vänder sig till olika målgrupper.

Daniel Boyacioglu är poet och musiker, men också mässambassadör, och kommer att delta i flera sammanhang.

2 maj

Första dagen ägnas åt litteratur, med författarbekämp, uppläsningar av poesi och samtal om litteratur och hit är alla som är intresserade av mångspråk välkomna.

Inbjuden i år är bland andra den danska författaren Janne Teller, vars bok *Om det var krig i Norden* gavs ut i Sverige under 2012. Det är en idébok där perspektiven är omvända, när krig utbryter följer vi en svensk medelklassfamilj som tvingas fly till ett läger i Egypten. Kommer gör också Ben Okri, författare född i Nigeria, bosatt i England och Bookerprisvinnare 1991. Hans författarskap är angeläget på många sätt och hans formulering förmåga beskrivs som magiskt.

3 maj

Den andra dagen är en fortbildningsdag för pe-

dagoger, bibliotekarier, modersmållärare och andra som arbetar i mångspråkiga områden. Deltagarna erbjuds att delta i seminarier, och i mindre grupper kan man fördjupa sig i workshops om översättning, tvåspråkighet, pedagogik med mera. Gäster som hittills är bokade till dag två: Qaisar Mahmood (*Jakten på Svenskheten*). Dilsa Demirbag-Sten, författare, journalist och grundare till Berättarministeriet, Lawen Mohtadi (*Taikon-bio-grafin Den dag jag blir fri*) samt Augustprisnominerade Emmy Abrahamson (*Only väg is upp*). Den här dagen avslutas med den nyskrivna teaterföreställningen av Susanna Alkokoski *Håpas du trifs bra i fengselset*.

Fr o m slutet av februari kan man anmäla sig till den här dagen via webbplatsen: www.botkyrka.se/bibliotekochkultur/Bibliotek/bib <<http://www.botkyrka.se/bibliotekochkultur/Bibliotek/bib>>.

4 maj

Den tredje dagen bjuder vi in alla invånare i Botkyrka och i regionen. Dagen vänder sig till barn, ungdomar, familj och konstnärligt verksamma, och på programmet är då berättelser genom film, från hela världen – inklusive Botkyrka, med parallella filmvisningar för olika målgrupper och samtal om film utifrån temat.

Pethra Öster

Marie Johansen

Botkyrka bibliotek

Det mångspråkiga biblioteket är en matnyttig antologi som samlar erfarenheter, praktiska tips och redogörelser kring hur biblioteket kan och bör hålla sig aktuellt och relevant för hela befolkningen.

Ingrid Atlestam skriver i förordet hur samhället har utvecklats till ett mångkulturellt sådant och hur biblioteket behöver bli lokalt, vara större och öppna sig för det globala, men samtidigt vara den trygga platsen lokalt. Hon lyfter bibliotekets demokratiska samhällsuppdrag, och i synnerhet integration vid bemärkelse - att den lyfts in i bibliotekets verksamhet och blir en självklar del i den dagliga verksamheten. Atlestam säger själv att inget av det här är nytt, men har fått stå tillbaka för IT-utvecklingen som biblioteken har behövt följa.

Boken är indelad i tre block. Det första blocket heter "Ord, språk, berättelser, samtal, samling i biblioteket", där fokus är själva rummet. Det andra blocket heter "Hyllan, molnet och sanningens minut" och det tredje och sista blocket he-

Hungerspelskväll i Haninge kulturhus

ter "Mångfaldens vardagsrum". Följden är logisk för en biblioteksvan, då första delen handlar om rummet, platsen, andra delen handlar om beståndet, inköp, språket och innehållet och tredje delen handlar om mötesplatsen och smältdegeln. Samtliga texter är oerhört läsvärda och matnyttiga för en person är verksam inom biblioteksområdet. Den är praktisk och vill man förändra eller påbörja ett mångspråkigt arbete är boken en god hjälp på vägen. Efter att ha läst boken kan man inte hänvisa till att det är svårt att veta hur biblioteket ska arbeta mångspråkigt. Några synnerligen läsvärda texter (alla är väldigt matnyttiga och bra vill jag tillägga) är Tore Otterups text "Flerspråkighet som rikedom" och Ragnar Adunsons text "Biblioteken som mötesplatser i det flerkulturella samhället". Båda dessa texter visar på vinsterna med och självklarheten i att flerspråkigheten är här, ett faktum, och hur individer som behärskar och lever med flera språk kan tillföra samhället något - och sig själv som medborgare. Innehållet i texterna är inte revolutionerande i den mening att det är helt nytt, däremot oerhört nyttigt för alla att läsa och påminnas om, förstå.

Boken ligger i tiden, dessutom. I Språktidningen, 2012:11 finns det en artikel skriven av Ingela Be Habib om hur mångspråkigheten är en vinst för samhället, även ur ett näringslivsperspektiv. I BBL 2012:8 lyfts under rubriken Månadens uppsatsen "Plötsligt var världen här. Bibliotek och integration i tre Stockholmsförorter" av Beatrice Ericsson och Michael Nordeman. Tre förortsbibliotek i Stockholm analyseras utifrån bibliotekslagens krav om att bibliotek ska uppmärksamma särskilda grupper. Uppsatsen behandlar just flerspråkighet och vilken roll biblioteken kan spela för integrationen i samhället.

Nino Dawod

Sävja bibliotek i Uppsala

Den här artikeln har även publicerats i föreningen bis temanummer om Det digitala biblioteket 2012:4.



Foto: Ulla Jerkdal

Den 31 oktober hade vi Hungerspelskväll i Haninge kulturhus. Vi vände oss till ungdomar över 13 år och biljetterna kostade 20 kr. "Vår erfarenhet är att en liten biljettkostnad är bättre än gratisbiljetter i det här sammanhanget - man kommer till evenemanget om man köpt en biljett snarare än om man bara hämtat ut en".

14 deltagare dök upp: 13 tjejer och 1 kille. Vi började kl 19 och höll på till 22. Den första timmen ägnade vi åt att göra pins, laminera bokmärken och bilder, svara på ett quiz och diskutera böckerna och filmen medan vi fikade. Vi hade gjort tårtor dekorerade med Härmskrikor och devisen: May the odds be ever in your favor. Quizzet var medvetet svårt; de flesta av våra "deltagare" hade läst böckerna flera gånger och sett filmen. De frågor som var utslagsgivande handlade om att koppla ihop varje distrikt med verksamhet, och att ange hur många som dör i det 75:e Hungerspelen.

En reflektion: det blev en mycket intressantare diskussion om Hungerspelen än om Twilightserien, som vi haft som tema vid ett par tidigare kvällar. Hungerspelsböckerna inbjuder till många kloka och tänkvärda funderingar: har boken någon moralisk betydelse idag om man sätter den i relation till folkliga uppror i världen - har boken fått dig att tänka mer på den politiska utvecklingen i världen? Typ...

Sen var klockan över 20, biblioteket hade stängt, alla besökare hade gått och vi kunde börja med de "riktiga" Hungerspelen.

Alla tilldelades var sitt distrikt och fick en lapp på ryggen. Vi samlade alla i foajén till kulturhuset, all belysning var släckt (så när som på led-ljus/nattbelysning), och man anade en hög med påsar på golvet. När vi slog på gonggongen fick alla rusa fram och ta "sin" kasse. Mer visste inte deltagaren - instruktioner låg i kassen, som också innehöll ficklampa och penna. I påsen låg en lapp med 20 uppgifter att lösa och en bild på en härmskrika. Vi hade placerat ett stort antal bilder i biblioteket och foajén och det gällde att samla in så många som möjligt och lösa uppgifterna så många man hann. Uppgifterna var av typen: hur många stickkontakter finns i konsthallen, vad är det första ordet på sid 301 i band 5 av Nationalencyklopedin, vad kostar kopiering av en A3-sida, vem har skrivit boken som plan-schen på barntoaletten är tagen från, vad handlar tidskriften Nostalgia om...

Vi "ledare" (3st) stod på övervåningen och såg ljusen från deltagarnas ficklampor fara runt bland hyllorna. Det var märkligt tyst och en ganska häftig spänning i luften... Visst samarbete mellan distrikten förekom men mest arbetade man ensam... Efter ca 30 minuter slog vi på gonggongen och samlade in deltagarna i distriktsordning (för att vara säkra på att vi inte tappat bort någon i mörkret). Sen åt vi godis och rättade.

Ulla Jerkdal

Haninge bibliotek

Hänt *händer*



Foto: Cecilia Bengtsson

Lena Anderssons Var det bra så? 2013 års Stockholm läser-bok.

”Var det bra så?” kom ut 1999 och är skriven av Lena Andersson. Boken skildrar Lotta Svenssons uppväxt i Stensby. Juryns motivering till valet är: “I ett Stockholm som drar isär väljer vi att läsa, eller att läsa om, Lena Anderssons Var det bra så? En kylig påminnelse om den ofullbordade framtiden.” Inom Stockholm läser ordnas en mängd olika aktiviteter och bokcirklar, för mer info: <http://bloggar.biblioteket.se/stockholmlaser/>

Cecilia Bengtsson
Regionbibliotek Stockholm

Projekt Kompetensen

Under 2012 bedrev Regionbiblioteket Projekt Kompetensen. Till projektet knöts forskaren Pamela Schultz Nybacka från Södertörns högskola. Hennes rapport ”Att hantera den dynamiska kontrasten mellan tradition och förnyelse. En studie av Projekt Kompetensen inom Regionbibliotek Stockholm” kommer snart ut i Regionbibliotekets skriftserie och kommer också att finnas på vår webbplats.

Cecilia Bengtsson
Regionbibliotek Stockholm



Foto: Alireza Afshari

Sundbyberg, Biblioteket i Signalfabriken

Sundbybergs nya stadsbibliotek invigdes med pompa och ståt lördagen den 26 januari. Ca 1600 glada biblioteksälskare besökte biblioteket denna dag. Grattis Sundberg, Margareta Engstrand och personalen!

Alireza Afshari
Chef Uppdragsenheten
Stockholms stadsbibliotek



Foto: Cecilia Bengtsson

Hederspris för mångspråkig biblioteksverksamhet



Foto: Cecilia Bengtsson

I samband med Botkyrka internationella bokmässan instiftades ett nytt bibliotekspris. Priset är ett hederspris som delas ut till ett bibliotek i Sverige som har utvecklat sitt arbete med mångspråkig biblioteksverksamhet på något sätt. 2011 gick priset välförtjänt till Fisksätra bibliotek i Nacka kommun.

I juryn ingår representanter från Bibliotek Botkyrka, Internationella biblioteket, Kungliga biblioteket och Svensk biblioteksförning. Nomineringsinstanser är förutom instiftarna även läns- och regionbiblioteken. Nomineringar skickas senast den 28 mars till:

Årets mångspråkiga bibliotek
Box 124
145 01 Norsborg
e-post: hedersprisbib@botkyrka.se

Marie Johansen
Botkyrka bibliotek

Frågor gällande hederspris, kontakta
Marie Johansen 08-530 62596
marie.johansen@botkyrka.se

Mångkulturnätverket inom Biblioteksföreningen



Foto: Cecilia Bengtsson

Svensk Biblioteksförenings nätverk för bibliotekets roll i mångspråkiga områden har fått en ny kontaktperson. Det är Alireza Afshari, som är enhetschef för uppsökande biblioteksverksamhet vid Stockholms stadsbibliotek. Alireza är också nominerad till IFLAs sektion för mångspråkiga frågor. Sådär beskrivs nätverket:

Ett bibliotek i ett mångspråkigt område möts av speciella utmaningar och förväntningar utifrån områdets breda kundunderlag vad gäller ålder, språk, bakgrund, behov och efterfrågan. Detta ställer ofta höga krav, både på personalen och på verksamheterna som bedrivs i bibliotekslokalerna, för att svara mot kundernas varierade behov på bästa sätt. Nätverket vill utveckla en ökad kontakt mellan dessa bibliotek.

Anmäl dig till nätverket på Svensk biblioteksförenings webbplats.
En fysisk träff i nätverket planeras under Botkyrka internationella bokmessa 2-4 maj. Anmäl till Alireza om du vill delta i träffen.
alireza.afshari@stockholm.se

Anna-Stina Takala
Regionbibliotek Stockholm

”Cycling for Libraries Sweden”



Foto: Myra Kingsfors

2011 gick det första ”Cycling for Libraries” www.cyclingforlibraries.org av stapeln. 75 bibliotekari-er och biblioteksentusiaster från nästan hela världen cyklade ca 650 km mellan Köpenhamn och Berlin. Det blev en mycket lyckad ”unconference” som avslutades genom att vi tillsammans med hundratals tyska kollegor samlades på Berlin Bahnhof och med polisens eskort cyklade ca 12 km genom staden till konferenslokalen där ”100 Deutscher bibliothekartag” invigdes. Ut- delningen av Svensk biblioteksförenings Library Lovers-knappar på olika språk till våra kollegor och bibliotekskramare längs vägkanterna var ett väldigt uppskattat inslag.

2012 var det dags för en andra omgång, den här gången i form av ”the Cosmopolitan tour” där ett hundratal bibliotekari-er och library lovers cyklade från Vilnius i Litauen, via Riga i Lettland för att gå i mål i Tallinn, Estland.

I november samma år fick cyklande bibliotekari-er ett prestigefyllt pris som årets nytänkare av

Axiell i Västerås.

2013 går den tredje cykelturen under parollen ”libraries make a difference” från Amsterdam till Bryssel i juni. Höjdpunkten blir en stor manifestation för bibliotek framför EU-parlamentet i Bryssel den 26 juni.

Tiden är nu mogen för att upprepa succén i form av en cykeltur på svensk mark, ”Cycling for Libraries – Sweden”. Med stöd av Svensk biblioteksförening, fackförbundet DIK, fackförbundet VISION, konstnätverkaren och utvecklingsledaren Malin Ögland och grafiska formgivaren Amanda Bigrell m.fl. kommer undertecknad tillsammans med Åke Nygren, kommunikationsenheten på SSB att arrangera cykelkonferensen ”Cycling for Libraries – Sweden” 12 – 14 maj, på temat Mångfald.

”Cycling for Libraries - Sweden” sker i anslutning till Biblioteksdagarna i Örebro, startar från Stockholms stadsbibliotek den 12 maj och når Örebro Stadsbibliotek 14 maj. Under färden kommer fyra län att passeras: Stockholm, Sörmland, Västmanland och Örebro. Det blir en stor manifestation för bibliotekens betydelse i samhället. Föreläsningar, workshops, studiebesök, friskvård och spännande överraskningar är bara ett axplock av de aktiviteter som planeras under resans gång.

Läs mer och anmäl dig: www.cyc4lib.se

Följ oss i sociala medier:

Facebook: www.facebook.com/cyc4libse

Twitter: @cyc4libse Hashtag: #cyc4libse

Alireza Afshari
Chef Uppdragsenheten
Stockholms stadsbibliotek



Foto: Cecilia Bengtsson

Vallentuna bibliotek

I mitten av november invigdes Vallentuna kulturhus & bibliotek. Massor av nyfikna Vallentunabor deltog i firandet. I huset finns förutom biblioteket även café, utställningslokaler, flera scener och en kreativ verkstad.

Cecilia Bengtsson
Regionbibliotek Stockholm

SEX FRÅGOR TILL

Elisabeth Aquilonius

är enhetschef för Järvaenheten (Tensta, Rinkeby, Husby, Kista och Mobila Akalla) inom Stockholms stadsbibliotek. Förutom den viktiga kontinuerliga biblioteksverksamheten ordnar Järvaenheten en mängd olika verksamheter utifrån lokalbefolkningens behov och förutsättningar. Till exempel språkkaféer, läxhjälp, parallellspråkiga barnböcker och Nobelpristagare på Rinkeby bibliotek.



Vem/vad är du?

Jag heter Elisabeth Aquilonius, har bott i Malmö i hela mitt vuxna liv men är sedan oktober 2011 Stockholmare och jobbar på Stockholm stadsbibliotek. Jag är enhetschef för biblioteken i Tensta, Rinkeby, Husby, Kista och Mobila Akalla sedan ett drygt år tillbaka. Jag har en fil. mag i Biblioteks- och informationsvetenskap och min grundutbildning från medie- och kommunikationsvetenskapen. Har arbetat som bibliotekarie, bibliotekskonsulent och kommunikatör, brevbärare och receptionist bland annat.

Vilka roller har biblioteket i lokalsamhället och hur jobbar ni i Järva kring det?

Biblioteken har en väldigt viktig roll - som en plats för social samvaro, för lärande och personlig utveckling men också som en kravlös plats för reflektion och fantasi. För att stödja det erbjuder vi språkkaféer, läxhjälp, juridisk rådgivning, företagarinfor, olika läsecirklar, workshop i skrivande för vissa målgrupper, digital handledning, sagostunder på olika språk. I år kommer vi erbjuda en litteraturpromenad för att lyfta den lokala litteraturen i Tensta och nå ut utanför biblioteket. För att lyckas med våra uppdrag är våra samarbetspartners centrala. Vi ingår också i olika lokala nätverk som jobbar för en meningsfull fritid för framförallt unga.

Biblioteksmedarbetare är ofta en homogen grupp. Behövs det större heterogenitet och hur kan det i så fall åstadkommas?

Jag är helt övertygad om att vi behöver fundera på hur vi kan bredda den kompetens som finns idag. Alla organisationer vinner på att bestå av olikheter. Jag tror till exempel inte vi alltid hittar det vi söker på B&I-utbildningen. Jag tror att nyckeln till efterfrågade kompetenser ligger i ett sömlöst förhållningssätt till det analoga och digitala, en stark känsla för individanpassat bemötande och ett stort intresse för omvärlden och bibliotekens roll i den. Vi som rekryterar har ett stort ansvar i att tänka nytt och formulera organisationens behov.

Vilken är den största utmaningarna för folkbiblioteket i ett mångkulturellt lokalsamhälle?

Jag tror att det gäller alla bibliotek eftersom vi alla verkar i ett sammanhang. Att verkligen förstå och lyssna på de behov som finns hos de vi är till för. Vår drivkraft måste alltid handla om att vilja framåt och vara aktuella. Vi behöver lägga mer kraft på systematisk omvärldsbevakning.

Främlingsfientliga krafter är på frammarsch. Vad/hur kan bibliotek arbeta för att motverka det och främja mångfald?

Jag tror det är enormt viktigt att värna biblioteket som ett öppet offentligt rum för olika slags möten, samtal och dialog. Grunden i vårt uppdrag bottenar i att vara en plats för informationsfrihet och yttrandefrihet. Sen ser jag att vi mer aktivt måste ta platsen som arena för aktuella samhälls- och kulturfrågor - där kan vi bli mycket bättre och låta andra röster komma till tals än de som alltid får uttala sig i medier.

Har du läst någon bra bok?

Jag vill verkligen rekommendera "Hon är inte jag" av Golnaz Hashemzadeh som handlar om att växa upp och de förväntningar och krav som finns på en både från samhälle, familj och sig själv. Sedan tycker jag alla borde läsa Niklas Orrenius "Sverige forever in my heart - reportage om rädsla, tolerans och migration".

Ställde frågorna gjorde

Redaktionen

Foto: Cecilia Bengtsson